

World Health
Organization

COVID-19 PANDEMİSİ

SIRASINDA CENAZELERİN GÜVENLİ YÖNETİMİ

ENFEKSİYON KONTROL VE ÖNLEME REHBERİ

24 Mart 2020
Geçici Rehber

Bu geçici rehber,

şüpheli veya doğrulanmış olarak COVID-19 nedeni ile ölen kişilerin bedenleri ile maruz kalma ve direkt-dolaylı temas etme riski olan sağlık tesisleri yöneticileri, diyanet veya benzeri din görevlileri ve kamu sağlığı yetkilileri ile aileler dahil olmak üzere herkes içindir.

Bu öneriler virüs ile ilgili yeni tespit ve kanıtlar ortaya çıktıkça revize edilir. (Virüsle ilgili güncellemeler ve teknik rehberlik için lütfen DSÖ'nün web sitesine bakınız)

Anahtar noktalar

- COVID 19 virüsü damlacıklar yolu ile, cansız nesnelere veya feçes ile bulaşabilir ancak direkt havadan bulaşmadığı düşünülmektedir.
- Bu virüsün yeni bir virüs olması nedeni ile herşey kesinlik kazanana kadar gerekli önlemleri almak lazımdır.
- Ebola, Marburg ve Kolera gibi hastalıklar hariç olmak üzere ölü bedenler genellikle bulaşıcı değildir. İnfluenza gibi virüslerde genellikle otopsi sırasında bulaşıcı olabilmektedir. Yaygın bir görüş olan bulaşıcı hastalık sahibi kişilerin cenazelerinin yakılması anlayışı doğru değildir. Ölü yakma kültürel bir seçim meselesidir.
- Şimdiye kadar COVID-19'dan ölen kişilerin bedenlerine maruz kaldıklarında kişilerin enfekte olduğu ile ilgili bir kanıt yoktur.

Cenazenin bir hastane odasından veya herhangi bir yerden morga taşınması

Mevta ile etkileşime giren personel (sağlık hizmetleri, morg personeli veya cenaze ekibi) etkileşimden önce ve sonra başta el hijyeni dahil olmak üzere standart önlemleri almalıdırlar.

Çevresindeki ortam, elbise ve eldivenler de dahil olmak üzere bunların vücutla etkileşim seviyelerine göre uygun kişisel koruyucu ekipmanlar kullanılmalıdır. Vücut sıvılarından veya salgılarından sıçrama riski varsa, personel yüz siperliği de kullanılmalıdır. Ayrıca aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Var ise tüm kateter ve tüpleri dikkatlice çıkarın ve cenazeyi götürülecek yere nakil için hazırlayın
- Bedendeki deliklerden vücut sıvıları sızmadığından emin olun
- Bedenin hareketlerini minimumda tutmaya dikkat edin
- Morg alanına nakledilecek ise daha önce vücudu dezenfekte etmeye gerek yoktur, ancak mümkün olan ek kısa sürede transferini sağlayın
- Herhangi bir vücut sıvısı sızma ihtimaline karşı ceset torbası kullanılmalıdır
- Bunlar dışında özel bir transfer ekipmanı gerekmemektedir.